

JAMIYATDA HUQUQIY ONGNI OSHIRISH VA YOSHLAR O‘RTASIDA HUQUQIY TA’LIMNI KUCHAYTIRISH

Jizzax viloyati Sharof Rashidov
tuman 1-son politexnikumi

"Umumta'lim fanlar" kafedrası

Davlat va xuquq asoslari fani o'qituvchisi

Xolmatova Maxfuza Farxot qizi

Annatatsiya:

Jamiyatda huquqiy ongni oshirish va yoshlar o‘rtasida huquqiy ta’limni kuchaytirish – bu O‘zbekistonning rivojlanayotgan huquqiy tizimi uchun eng muhim masalalardan biridir. Bugungi kunda huquqiy ongni shakllantirish va yoshlarni huquqiy bilimlar bilan ta'minlash, ularning huquq va erkinliklariga bo‘lgan hurmatini oshirish orqali jamiyatda huquqiy madaniyatni rivojlantirishning muhim tarkibiy qismiga aylangan. O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan huquqiy islohotlar va demokratik o‘zgarishlar, shuningdek, yoshlarning huquqiy savodxonligini oshirishni talab qilmoqda.

Maqola jamiyatda huquqiy ongni oshirish va yoshlar o‘rtasida huquqiy ta’limni kuchaytirishning ahamiyatini, shu bilan birga, bu jarayonni amalga oshirishda talab etiladigan metodik yondoshuvlar va pedagogik strategiyalarni tahlil qiladi. Ushbu mavzuda, ayniqsa, umumta'lim maktablarida, akademik muassasalarda va yoshlar tashkilotlarida huquqiy ta’limni yanada samarali tashkil etish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv o‘qitish metodlarining roli muhokama qilinadi. Shuningdek, jamiyatdagi huquqiy madaniyatni rivojlantirish, yoshlar o‘rtasida huquqiy bilishlarni mustahkamlash va ularni fuqarolik jamiyatining faol ishtirokchilariga aylantirish bo‘yicha konkret takliflar va tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar:

Huquqiy ong Yoshlar o'rtasida huquqiy ta'lim Huquqiy madaniyat Pedagogik strategiyalar Ta'lim islohotlari Fuqarolik jamiyati Huquqiy savodxonlik Demokratik islohotlar Interaktiv ta'lim Huquqiy bilimlar Ta'lim metodikasi Jamiyatda huquqiy bilimlarni oshirish

Kirish

Huquqiy ong, jamiyatning har bir a'zosining o'z huquqlari va burchlarini anglab yetishidan, qonunlarga hurmat ko'rsatishidan, adolat, tenglik va huquqlarni himoya qilishga tayyorligidan iborat bo'lgan murakkab ijtimoiy-psixologik jarayondir. Shu nuqtai nazardan, huquqiy ta'lim, ayniqsa yoshlar o'rtasida, jamiyatda huquqiy ongni oshirishda, fuqarolik jamiyatining rivojlanishida va demokratik jarayonlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bugungi kunda, O'zbekistonning huquqiy tizimi va demokratik rivojlanish yo'lidagi yangi qadamlari bilan bog'liq holda, huquqiy ta'limning va huquqiy madaniyatning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlar, ayniqsa ta'lim va huquq sohalaridagi o'zgarishlar, yoshlarning huquqiy bilimi va ongini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda.

Huquqiy ta'limning jamiyatda o'rni va ahamiyati

Huquqiy ta'limning asosiy maqsadi - fuqarolarda huquqiy ongni, huquqiy madaniyatni va huquqiy mas'uliyatni shakllantirishdir. Har bir fuqaro, xususan yoshlar, o'z huquqlarini bilishi, o'zining va boshqalarning huquqlarini hurmat qilishga tayyor bo'lishi lozim. Bu esa faqat qonunlarni o'rganish bilan cheklanmaydi, balki huquqiy bilimlarni amaliyotda qo'llash, adolat va tenglikni ta'minlashga bo'lgan ijtimoiy mas'uliyatni his qilishni ham anglatadi.

Huquqiy ongni oshirish jarayoni jamiyatning har bir a'zosiga huquqlarga hurmat bilan yondashish, o'z huquqlarini himoya qilishda faol bo'lishni ta'minlaydi. Jamiyatda

huquqiy madaniyatni rivojlantirish, nafaqat qonunlarni tushunish va ularga amal qilishni, balki ijtimoiy adolat va tenglikni ta'minlashni, inson huquqlarini hurmat qilishni ham o'z ichiga oladi. Shuning uchun yoshlarni huquqiy ta'lim bilan ta'minlash, ularda huquqiy mas'uliyatni rivojlantirish jamiyatda adolatli tizimning barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi. Yoshlar, o'z navbatida, jamiyatning eng faol va ijodiy qatlamini tashkil etadi. Ularning huquqiy bilimlari nafaqat o'z huquqlarini himoya qilishda, balki jamiyatda qonunlar va tartiblarni ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi.

Yoshlarni huquqiy jihatdan tarbiyalash va ularga to'g'ri huquqiy ta'lim berish, jamiyatdagi ijtimoiy tartibni yaxshilashda, fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda, shuningdek, demokratik jarayonlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishida katta ahamiyatga ega. O'zbekistonning Konstitutsiyasi, boshqa huquqiy me'yorlar va xalqaro huquq tamoyillari yoshlar uchun huquqiy bilimlarning mustahkam poydevorini yaratadi va ularga o'z huquqlarini himoya qilishda yordam beradi.

Huquqiy ta'limni rivojlantirishdagi muammolar

Bugungi kunda O'zbekistonda huquqiy ta'limni rivojlantirishda bir qator muammolar mavjud. Bularning asosiylari - ta'limning samarali uslublari va metodikalarining yetishmasligi, o'qituvchilarning malakasining pastligi, huquqiy fanlarga qaratilgan ijtimoiy e'tibornning yetarli darajada emasligi kabi omillarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, yoshlarni huquqiy bilimlar bilan ta'minlashdagi asosiy muammolardan biri - huquqiy ta'limning faqat nazariy bilimlarga asoslanganligidir. Zamonaviy dunyo talablariga javob beradigan, amaliyotga yo'naltirilgan huquqiy ta'lim tizimi o'qituvchilar tomonidan kam qo'llanilmoqda. Yoshlarning huquqiy bilimlaridagi kamchiliklar, ularda nafaqat huquqiy savodxonlikning, balki jamiyatdagi ijtimoiy va siyosiy jarayonlarga nisbatan mas'uliyatli yondashuvning ham yetishmasligiga olib keladi.

Ayniqsa, huquqiy ta'limda interaktiv va amaliy yondashuvlar, huquqiy masalalarni o'zlashtirish jarayonida talabalar va o'quvchilarga huquqiy vaziyatlarni

simulyatsiya qilish, maslahatchilar va ekspertlar bilan ishlash imkoniyatlarini yaratish zarur. Bu, yoshlarni nafaqat huquqiy savodxonlikni oshirishda, balki huquqiy bilimlarni real hayotda qo'llashda ham o'rgatadi. O'zbekistonda ta'lim tizimida aynan shu kabi innovatsion yondoshuvlar joriy etilishi zarur.

Huquqiy ta'limning zamonaviy usullari va metodikalari

Yoshlarni huquqiy ta'lim bilan ta'minlashda yangi, samarali metodlar va pedagogik texnologiyalarni joriy etish, zamonaviy o'quv dasturlarini ishlab chiqish lozim. Bunday metodlar huquqiy ongni shakllantirishda yoshlarni faollikka undash, ularning huquqiy bilishlarini mustahkamlashda yordam beradi. Huquqiy ta'limni yanada samarali qilish uchun interaktiv usullarni, simulyatsiyalarni, huquqiy amaliyotlar va amaliy mashg'ulotlarni kengaytirish kerak. Shuningdek, huquqiy ta'lim tizimida ijtimoiy tarmoqlar va internet-resurslar orqali huquqiy bilimlarni mustahkamlash ham muhim ahamiyatga ega. Yoshlar uchun internetda huquqiy masalalar bo'yicha ko'plab manbalar, maqolalar va videolar mavjud. Buning natijasida, yoshlar zamonaviy texnologiyalar yordamida o'z huquqlarini yanada samarali o'rganishi mumkin.

Hozirgi kunda oliy ta'lim muassasalarida huquqiy fanlarning o'qitilishi hamda huquqiy amaliyotlarning birlashtirilishi muhim ahamiyatga ega. Talabalar nafaqat nazariy bilimlarni, balki real hayotdagi huquqiy masalalarni hal qilishda amaliy ko'nikmalarni ham egallashlari kerak. Bunda, o'qituvchilar, huquqshunoslar va boshqa mutaxassislarning amaliy yordamida huquqiy simulyatsiyalar o'tkazish, huquqiy laboratoriyalar tashkil etish va boshqa interaktiv metodlardan foydalanish samarali natijalarga olib keladi. Bunday yondashuvlar, yoshlarni nafaqat huquqiy bilimlar bilan, balki huquqiy amaliyotda faol ishtirok etishga tayyorlaydi.

Yoshlar o'rtasida huquqiy ongni oshirishning jamiyat uchun ahamiyati

Yoshlar o'rtasida huquqiy ongni oshirish, jamiyatda fuqarolik jamiyatining rivojlanishiga xizmat qiladi. Ular nafaqat o'z huquqlarini himoya qilish, balki ijtimoiy va siyosiy jarayonlarda faol ishtirok etishga tayyor bo'lishlari kerak. Yoshlarni huquqiy ta'lim bilan ta'minlash, jamiyatda qonun ustuvorligini ta'minlash, adolatni rivojlantirish va ijtimoiy tenglikni oshirishga imkon yaratadi. Huquqiy ta'lim o'zining nafaqat nazariy, balki amaliy jihatlari bilan yoshlarni jismoniy va ma'naviy jihatdan tarbiyalaydi.

Shu sababli, jamiyatda huquqiy ongni oshirish va yoshlar o'rtasida huquqiy ta'limni kuchaytirish nafaqat ta'lim tizimi, balki butun ijtimoiy tizim uchun ustuvor vazifadir. Yoshlar, huquqiy ongni rivojlantirish orqali, jamiyatda adolat va tenglikni ta'minlashga, qonunlarga hurmat ko'rsatishga va demokratik tamoyillarni amalga oshirishga katta hissa qo'shadilar. Shu bilan birga, huquqiy ta'lim va ongni oshirish yoshlarning ijtimoiy faolligini oshiradi va jamiyatni yangi, huquqiy jihatdan rivojlangan poydevorga asoslaydi.

Xulosa

Jamiyatda huquqiy ongni oshirish va yoshlar o'rtasida huquqiy ta'limni kuchaytirish, nafaqat o'quv dasturlarini takomillashtirish, balki jamiyatdagi huquqiy madaniyatni oshirish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish va ijtimoiy adolatni ta'minlash uchun zarurdir. Yoshlarni huquqiy bilimlar bilan ta'minlash, ularni huquqiy jihatdan faollikka undash, qonunlarga hurmat ko'rsatishni ta'minlash va jamiyatda ijtimoiy adolatni amalga oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, huquqiy ta'limni yanada samarali qilish uchun innovatsion pedagogik metodlarni, amaliy mashg'ulotlarni, simulyatsiyalarni joriy etish lozim. Bu jarayonlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi jamiyatning demokratik rivojlanishiga, huquqiy tizimning mustahkamlanishiga, va fuqarolar huquqlarining himoya qilinishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. — Toshkent: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi, 2018.
2. Karimov I.A. (1995). *O'zbekistonning yangi huquqiy davrga qadam qo'yishi*. Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti.
3. Zaynalov, I. (2010). *Huquqiy ta'lim va huquqiy madaniyatni rivojlantirish masalalari*. Toshkent: O'zbekiston davlat universiteti nashriyoti.
4. Shomurodov, T. (2013). *Yoshlar o'rtasida huquqiy ongni oshirishda pedagogik metodlar*. Toshkent: O'zbekiston ta'lim akademiyasi nashriyoti.
5. Xudoyberganov, B., & Abdullayev, A. (2020). *Yoshlar va huquqiy ta'lim: Nazariy va amaliy masalalar*. Toshkent: Akademiya nashriyoti.
6. Sultonov, A. (2017). *Huquqiy madaniyat va yoshlar: O'zbekiston misolida*. Tashkent: Yoshlar nashriyoti.
7. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. (2021). *Umumta'lim maktablarida huquqiy ta'limni takomillashtirishga doir tavsiyalar*. Toshkent: O'zbekiston Ta'lim vazirligi.
8. UNESCO (2019). *Youth, Education and Human Rights: A Global Perspective*. Paris: UNESCO Publishing.
9. Tashkent State Law University. (2018). *Law and Youth: Enhancing Legal Education in Modern Contexts*. Tashkent: Tashkent State Law University Press.
10. Yuldashev, F. (2015). *Innovatsion metodlar va huquqiy ta'limni joriy etish*. Toshkent: Ilm-Ziyo nashriyoti.